

ODPRTA COMA

Revija slovenske mreže prostovoljskih organizacij

Intervju z Anico Mikuš Kos

Hiša Sadeži družbe

Uvodnik

Letošnje leto je povsem v znamenju recikliranja, pri tem pa ne mislimo le na ločevanje odpadkov, pač pa tudi na obnavljanje samega sebe. Tudi naša oglasna akcija s sloganom *Recikliraj se!* – Obnovi najboljše v sebi nagovarja posameznike, naj se pridružijo prostovoljcem in s tem reciklirajo svoja znanja, izkušnje in dobre lastnosti.

Reciklirali pa smo še eno zadevo – prostovoljsko revijo *Odprta cona*, ki jo pravkar držite v rokah. *Odprta cona* je pred več kot letom dni že izšla v treh številkah, potem pa je delo zastalo. Letos pa smo se odločili, da jo recikliramo in ponovno pošljemo med ljudi v novi reciklirani podobi.

V tej številki najdete, kaj se v Sloveniji in drugod po Evropi dogaja na področju prostovoljstva ter se pozanimajte, kakšne so možnosti prostovoljskega dela na Švedskem. Za vas smo pripravili zgodbe in izkušnje treh prostovoljcev in intervju s predsednico Slovenske filantropije Anico Mikuš Kos.

K ustvarjanju prostovoljske revije pa vabimo tudi vse tiste, ki želite svoje ideje o prostovoljstvu in za prostovoljstvo sporočiti drugim. Svoje prispevke, ideje in predloge za novo številko *Odprte cone* nam pošljite na andreja.svete@filantropija.org ali na Slovenska filantropija, Poljanska cesta 12, 1000 Ljubljana (s pripisom »za *Odprto cono*«).

Andreja Svete

Slovenska mreža prostovoljskih organizacij

Besedi mreža in mreženje se nam slišita zelo oddaljeni, nerealistični in trendovski. Pa vendar imamo mrežo, ki dokazuje nasprotno. Si predstavljate, da bi vsaka prostovoljska organizacija sama oblikovala promocijsko kampanjo prostovoljstva in želela imeti učinke samo na svoji organizaciji? Si predstavljate, da bi moral vsak posameznik sam iskati prostovoljske organizacije, ki potrebujejo njegovo pomoč?

Tako je kot odgovor na skupno potrebo posameznikov, organizacij in družbe po promociji prostovoljstva, prepoznavanju vrednosti prostovoljskih aktivnosti in ustvarjanju okolja, naklonjenega njegovemu razvoju, nastala Slovenska mreža prostovoljskih organizacij.

Sodelovanje marsikateremu posamezniku ali organizaciji predstavlja napor, vendar so potrebe in vrednota prostovoljstva v Slovensko mrežo prostovoljskih organizacij povezale kar 595 organizacij. S tem je postala tudi največja vsebinska mreža, priznana tudi s strani države.

Slovenska mreža prostovoljskih organizacij ponuja:

- aktivnosti informiranja in svetovanja,
- možnosti izobraževanj in izmenjave znanj,
- sodelovanje pri skupni promociji prostovoljstva in
- sodelovanje pri krepitevi civilnega dialoga in skrbi za sistemsko ureditev prostovoljstva.

Vključitev v mrežo in informacijski sistem www.prostovoljstvo.org, kjer se mreža predstavlja javnosti, je odprta za vse zainteresirane organizacije, tudi tiste, ki z uvajanjem prostovoljstva v svoji organizaciji šele začenjajo.

Slovenska mreža je del širšega programa »Razvoj in promocija prostovoljstva v Sloveniji«, ki ga sofinancirajo Fundacija za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij, Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Urad RS za mladino, Mestna občina Ljubljana in različni donatorji. Mreža pa je za razvoj svojih aktivnosti pridobila prvič tudi sredstva Evropskega socialnega sklada na javnem razpisu vsebinskih mrež Ministrstva za javno upravo, kar je tudi omogočilo ponovno izdajo časopisa, ki je v vaših rokah.

Program se izvaja z veliko pomočjo medijskih partnerjev in prostovoljcev, ki se zavedamo, da dobre družbe brez prostovoljskega dela ni.

Primož Jamšek, Slovenska filantropija

Akcija »RECIKLIRAJ SE!«

Akcija »RECIKLIRAJ SE!«

Letos spomladi smo prostovoljstvu nadelo novo vizualno in komunikacijsko podobo. Slogan „Recikliraj se – Obnovi najboljše v sebi“ nagovarja ljudi, da se zazrejo vase in obnovijo najboljše v sebi. Svoja znanja in talente ponudijo pomoči potrebnim v obliki prostovoljskega dela.

Vsakogar izmed nas bogatijo najrazličnejša znanja, sposobnosti, izkušnje in veščine. Ne glede na starost, spol ali izobrazbo. Marsikdo pa na te lastnosti sčasoma pozabi ali pa se mu preprosto zdi, da nima ničesar nuditi. Želimo predstaviti, da prostovoljsko delo učinkovito obnavlja – reciklira naša znanja in izkušnje. S tem človek ostaja aktiven in raste z vsakim dnem.

Prek prostovoljskega dela človek na novo odkriva in obnavlja svoja znanja, sposobnosti, izkušnje in veščine ter jih deli s soljudmi. Prav zaradi tega zadnjega koraka, omogočanja nove uporabe obstoječih lastnosti, lahko rečemo, da se človek prek prostovoljstva reciklira – obnavlja najboljše v sebi. Prostovoljstvo ne pomeni, da od tvojega dela nekaj odnesejo le drugi, nasprotno, veliko s prostovoljstvom pridobiš tudi sam.

Tovrstna »reciklaža« pripomore tako k osebostnemu razvoju kot tudi k boljši družbi, tako da smo koncept reciklaže iz področja naravnega okolja razširili tudi na področje družbenega okolja. Vsi posedujemo »surovine« za izdelavo boljšega jutri. Pomembna je odločitev, da k tej izdelavi tudi prispevamo.

Kolofon

Odgovorna urednica:
Tereza Novak
Glavna urednica:
Andreja Svete
Oblikovanje in prelom:
Tina Žarki
Lektoriranje:
Neja Šmid in
Petra Aškerc

Izdaja:
Slovenska filantropija,
Združenje za promocijo prostovoljstva,
Poljanska cesta 12,
1000 Ljubljana
Tisk:
Tiskarna Januš
e-naslov uredništva:
andreja.svete@filantropija.org

Operacijo delno financira Evropska unija in sicer iz Evropskega socialnega sklada. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 - 2013, razvojne prioritete »Institucionalna in administrativna usposobljenost«; prednostne usmeritve »Spodbujanje razvoja nevladnih organizacij, civilnega in socialnega dialoga«.
Naklada:
5.000 izvodov

Hiša Sadeži družbe

Hiša Sadeži družbe

V teh dneh bo svoja vrata odprla prva medgeneracijska hiša v Sloveniji, Hiša Sadeži družbe, kjer se bodo odvijale različne prostovoljske aktivnosti namenjene povezovanju starejše in mlajše generacije.

Projekt »Hiša Sadeži družbe« je nadgradnja že uveljavljenega projekta Sadeži družbe, ki ga od leta 2006 uspešno soustvarjata Slovenska filantropija in Zveza društev upokojencev Slovenije.

Hiša stoji v centru Murske Sobotice, v neposredni bližini šol in Društva upokojencev Murska Sobota, Zdravstvenega doma, parka in knjižnice in je zato dostopna velikemu številu ljudi. V njej se bodo odvijali medgeneracijski programi, ki bodo temeljili na izmenjavi znanj in izkušenj, vseživljenjskemu učenju in s tem novim možnostim zaposlovanja.

SADEŽI DRUŽBE je projekt ustvarjanja in krepiteve vezi med mladimi in starejšimi. Je projekt vzgoje v strpnost, solidarnost in medsebojno razumevanje. Temelj projekta je prostovoljsko delo mladih za starejše, ki živijo doma, in starejših za mlade, s povezovanjem šol in društev upokojencev. Od leta 2006, ko se je projekt začel, se je v Sadeže družbe vključilo skoraj 60 šol in 108 društev ter zvez upokojencev iz vse Slovenije.

Večino aktivnosti in dejavnosti bodo izvajali prostovoljci, ki so v zadnjih letih v Pomurski regiji izkazali veliko predanost pri svojem prostovoljskem delu. Delavnice, ki se bodo odvijale v hiši, bodo imele poudarek na druženju, skupnemu ustvarjanju, promociji zdravega življenja in prostovoljstva. Načrtujemo pa tudi aktivnosti, ki bodo prispevale k boljši socializaciji med mlajšo in starejšo generacijo: tradicionalni glasbeni performansi, fotografske in umetniške delavnice, gledališke igre, družabne igre na prostem, ekskurzije povezane s športnimi in kulturnimi dogodki.

Hiša Sadeži družbe je zasnovana

kot skupek različnih prostorov, ki omogočajo izvajanje različnih dejavnosti: učna kuhinja, računalniška delavnica, mojstrska delavnica, dnevni prostor z igralnim kotičkom, prostor za počitek, razstaveni prostor in priložna knjižnica. Hiša ima na zadnji strani tudi vrt, ki meji na Soboški park, kjer bodo lahko obiskovalci različnih delavnic gojili zelišča, najmlajši pa se bodo lahko igrali v peskovniku. Na vrtu stoji tudi paviljon, v katerem je mojstrska delavnica in razstaveni prostor. Paviljon je s prvim nadstropjem Hiše povezan z dvigalom, kar omogoča dostop tudi gibalno oviranim osebam.

V prihodnosti načrtujemo, da se bo medgeneracijska Hiša Sadeži družbe razvila v socialno podjetje, ki bo povezovalo tradicionalna znanja s sodobnejšimi pristopi.

Otvoritev Hiše Sadeži družbe bo 29. septembra ob 12. uri na Ulici Štefana Kovača 20 v Murski Soboti.

Spremljajte dogajanje v Hiši na www.hisa.sadezidruzbe.org.

Nosilec projekta »Hiša Sadeži družbe« je Slovenska filantropija, Združenje za promocijo prostovoljstva

Partnerji projekta: Društvo upokojencev Murska Sobota, Osnovna šola - Murska Sobota, Pomurska pokrajinska zveza društev upokojencev, Mestna občina Murska Sobota in Zavod Papilot.

Barbara Goričan, Slovenska filantropija

»Ostani aktiven, bodi prostovoljec!«

»Ostani aktiven, bodi prostovoljec!« je mednarodni pilotski projekt, ki je namenjen malce starejšim prostovoljcem – tistim nad 55 let. Začel se je decembra 2007 in traja do decembra 2009.

Slovenski prostovoljci so za dva tedna odpotovali v Romunijo, Italijo, na Slovaško ali Madžarsko, prostovoljci iz teh držav pa so obiskali Slovenijo. Osnovni namen projekta je spoznavati primere dobrih praks in jih prenašati v svoje domače lokalne skupnosti.

Danica Kotnik, ki je obiskala Madžarsko, je strnila naslednje vtise: »V štirinajstih dneh smo se naučili delovati kot skupina, se prilagajati drug drugemu, naučili smo se komunicirati med seboj in

z drugimi udeleženci projekta, se naučili poslušati in slišati ter izmenjali pozitivne in negativne plati življenja. Ponovno smo se naučili veseliti majhnih stvari, kot je uživanje ob kavici in pogovoru, prosto potepanju po mestu ali kartanje ob večerih. Nenazadnje smo spoznali, kako delujejo prostovoljske organizacije na Madžarskem in kako se bomo lahko kot posamezniki vključili v različne oblike prostovoljstva doma.«

Duši Kumer, Slovenska filantropija

Foto: arhiv/DCA

Novi dnevni center aktivnosti za starejše (DCA) v Ljubljani

Novi DCA, v samem središču Ljubljane, na Gosposvetski ulici 4, bo odprl svoja vrata v oktobru. Center predstavlja dopolnitev mreže dnevnih centrov pod okriljem Mestne zveze upokojencev Ljubljana, ki že delujejo na območju Mestne občine Ljubljana (Povšetova 20 in Puhova 6).

Svojim članom nudijo široko in pestro izbiro aktivnosti, ki se jih udeležujejo prostovoljno: vsakodnevna telovadba, ustvarjalne delavnice, oblikovanje z glino, vaje logike in matematike, literarno-debatni krožek, petje, ples, joga, ure sproščanja, krožki računalništva, kuhanja, šivanja, španščine, italijanščine, francoščine, nemščine in angleščine. Vsak mesec upokojena medicinska sestra izmeri krvni pritisk, sladkor in holesterol. V klubski sobi lahko člani v miru pregledajo dnevno časopisje in revije, odigrajo partijo šaha, kart ali drugih družabnih iger ter ob klepetu z ostalimi obiskovalci popijejo čaj ali kavo. Iz knjižnice si lahko za neomejen čas izposodijo kakšno knjigo. Na stenah klubske sobe in sobe za aktivnosti pa lahko obiskovalci oz. vsi zainteresirani razstavljajo različne izdelke.

Vse aktivnosti, ki se odvijajo v DCA, vodijo prostovoljci, kar omogoča, da so aktivnosti za člane (mesečna članarina je 5 evrov) brezplačne. K sodelovanju vabijo vse zainteresirane prostovoljce, ki bi želeli voditi katero od omenjenih aktivnosti ali pa imajo idejo za kakšno drugo aktivnost.

Za dodatne informacije pokličite 01/430-51-52 ali 01/53-44-026 ali obiščete spletno stran www.mzu.si in www.seniorji.info.

Katja Krivec, DCA

Prostovoljci programa MEPI na eko kmetiji!

Eno izmed področij mladinskega programa MEPI (Mednarodno priznanje za mlade) je tudi področje prostovoljstva, zato so v program projektne aktivnosti mladinske izmenjave »Slovenia–Ireland Challenge - Expedition and Adventure Training Event«, ki je potekal na Gorenjskem od 31. julija do 9. avgusta 2009, vključili tudi dejavnosti, ki so v splošno družbeno korist.

Foto: Rozle Bregar

Lastniki ekološke kmetije Brinšek (Vrbnje pri Radovljici) so za dvaindvajset mladih iz Slovenije in Irske pripravili vrsto dejavnosti, v katerih so se mnogi med njimi preizkusili prvič. Kmetija ima potencial in v prihodnosti njeni lastniki načrtujejo ureditev učne kmetije s široko paleto dodatnih dejavnosti. Poleg osnovne kmetijske dejavnosti urejajo še mlin in sirarno v miniaturnih dimenzijah.

Dejavnosti, ki so jih udeleženci opravljali, so bile orientacijsko porazdeljene v več sklopov, in sicer: skrb za dobro počutje živali (ureditev pašnika in postavitve električnega pastirja), ekološka ozaveščenost (preprečevanje zaraščanja obdelovalnih površin), zdrava

prehrana (obdelava zelenjavnega vrta in njiv, ureditev ekološkega mlina) in zmanjševanje potrošniške miselnosti (obnavljanje rabljenih strojev in opreme).

Kljub temu, da so bili udeleženci ta dan precej utrujeni, saj so pred obiskom kmetije izkusili naporen teden preživetja v naravi, so mladi vsa dela opravljali z veliko mero entuziazma in energije. Zgledi vlečejo in naš namen je bil, da bi z dobro prakso spodbudili lokalno okolje in predvsem mlade k tovrstnemu preživljanju prostega časa oz. jih poskusili navdušiti za preganjanje zdolgočasnosti in neproduktivnega posedanja.

MEPI
www.mepi.info

Foto: Rozle Bregar

Foto: Rozle Bregar

Možnosti za prostovoljsko delo na evropskem mladinskem portalu

Če razmišljate o prostovoljnem delu v kateri izmed evropskih držav, je lahko uporabno orodje za iskanje informacij in pregled nad možnostmi za prostovoljno delo v evropskih državah Evropski mladinski portal, ki ga najdete na spletnem naslovu www.emp.si.

Za portal skrbijo nacionalni Eurodesk partnerji, ki dodajajo, preverjajo in posodablajo povezave iz svojih držav, za kategorijo »evropsko« pa skrbi osrednja Eurodesk pisarna v Bruslju.

Pod kategorijo »evropsko«, ki se vam odpre na prvi strani portala, so v rubriki »prostovoljno delo« predstavljene mednarodne organizacije, ki se ukvarjajo s posredovanjem ali organiziranjem prostovoljskega dela, tu lahko najdete tudi kar nekaj možnosti za opravljanje prostovoljskega dela po svetu.

Če vas zanima prostovoljsko delo v določeni evropski državi, lahko v meniju levo zgoraj izberete to državo in si ogledate povezave do organizacij, ki delujejo na področju prostovoljstva v tej državi. Poleg držav članic Evropske unije lahko izberete tudi Norveško, Liechtenstein, Islandijo in Turčijo.

Poleg prostovoljskega dela na splošno si lahko ogledate še povezave, ki so namenjene evropski prostovoljni službi, delovnim taborom in mladinskim izmenjavam.

Vabimo vas k ogledu in upamo, da boste našli kaj zanimivega zase!

Eurodesk Slovenija,
MOVIT NA MLADINA
www.eurodesk.si

Program „Mladi v akciji“

GD Izobraževanje in kultura

euodesk

Leto 2011 bo evropsko leto prostovoljstva

Evropska komisija je leto 2011 predlagala za evropsko leto prostovoljstva. Svet Evropske unije in Evropski parlament naj bi ta predlog podprla že konec letošnjega leta.

Prostovoljstvo ima velik, vendar do sedaj še neizkoriščen potencial za družbeni in ekonomski razvoj Evrope. V letu prostovoljstva naj bi dosegli naslednje cilje:

- Omogočili razvoj okolja za prostovoljstvo v Evropski uniji.
 - Izboljšali kakovosti prostovoljstva.
 - Nagrajevali in prepoznavali prostovoljske aktivnosti.
 - Povečali zavedanje o vrednosti in pomembnosti prostovoljstva.
- Evropsko leto prostovoljstva bo pomagalo prostovoljcem in prostovoljskim organizacijam iz vse Evrope, da se spoznajo in se srečajo z dobrimi praksami iz drugih držav. Javne oblasti bodo lahko izvedele več o prostovoljstvu, in kako olajšati prostovoljsko delo. Državljeni, ki ne vedo veliko o prostovoljstvu, bodo izvedeli več o njem in morda nekega dne tudi sami postal prostovoljci. Poleg tega pa je leto prostovoljstva tudi priznanje prostovoljcem za

njihovo prizadevnost.

Za evropsko leto prostovoljstva bo Komisija namenila 6 milijonov evrov in dodatna 2 milijona za pripravljalne aktivnosti v letu 2010.

Predlagane aktivnosti naj bi se osredotočile na komunikacije in ukrepe za dvig ozaveščenosti, kot so konference, seminarji, izmenjave izkušenj in publikacije. Podobne aktivnosti naj bi potekale v državah članicah preko nacionalnih koordinacijskih struktur. Poudarek bo na projektih s prostovoljsko dimenzijo in programi Evropske unije, kakršen je na primer program Mladi v akciji. Cilj je vključiti vse ravni: evropsko, nacionalno, regionalno in lokalno.

Ustanovljena je bila tudi spletna stran Evropskega leta prostovoljstva 2011 www.eyv2011.eu.

Vir: www.eurodesk.si

»Mzungu, how are you?«

Kot večletna prostovoljka letošnje leto, ko sem absolventka, namesto sedenja za računalnikom in dolgočasnega tipkanja diplome, raje izkoriščam nekaj mesecev za kaj drugega, na primer za prostovoljsko delo. A tokrat ne v Sloveniji, saj se mi je preko evropske mreže za učenje za razvoj ali skrajšano GLEN (Global Education Network of Young Europeans), ponudila priložnost, da se priključim Ken Toledo Social Service Club organizaciji. Tu že drugi mesec skupaj z Nelly (mojo GLEN-ovo partnerko iz Nemčije) opravljam socialno delo z otroki z manj priložnostmi, v eni od tako imenovanih držav globalnega juga in sicer v Keniji, natančneje v Mathare slumu, ki je del glavnega mesta Nairobi.

Mathare slum je prav tak, kot sem si ga predstavljala po ogledu posnetkov na internetu. Rjav od suhe zemlje, ki se dviguje v zrak, in hkrati ponekod blaten zaradi vode, ki se vije po skopanih jarkih, kamor ljudje zlivajo odpadno vodo, uporabljeno pri kuhanju ali pranju, ali pa se tja steka voda iz bližnjih stranišč. Poln je črnega dima, ki se kadi od zakurjene plastike in drugih odpadkov ter iz izpušnih cevi starih matatujev (v Evropi ali kje drugje odsluženih mini avtobusov podobnih starim Volkswagnom). Preplavljen je s čudnimi vonjavami; z enega konca prihaja vonj po ravnokar kuhanem ghideriju, ki se meša z vonjem iz postanih vod, in pri naslednjem voglu kolibe je mogoče zaznati, da v bližini pripravljajo tradicionalno alkoholno pijačo changa (kar me spominja na vonj v bližini pivovarn). Na ozkih uličicah so, ne glede na del dneva, ljudje, ki v prvih mesecih za tabo kričijo:

»Mzungu, how are you?«, in seveda polno otrok, od katerih prihaja glasen otroški smeh, ki se razlega daleč naokrog.

Slum je poln življenja, zato se tu počutim bolj in varneje kot v samem centru Nairobi, kjer ljudje drviyo drug mimo drugega, kjer imam občutek, da je promet bolj miren kot v okolici Mathareja, a vseeno center zame ostaja »prazen«.

Morda je razlog za to tudi ta, da mi je, z vsakodnevnim obiskovanjem družin v slumu in spoznavanjem razmer, v katerih živijo, ter preživljanjem popoldnevov s tukajšnjimi otroki, vedno bolj všeč. V dopoldanskih urah namreč obiščem otroke, ki so trenutno na počitnicah, in ki jim organizacija, pri kateri opravljam prostovoljsko delo, plačuje šolnino. Cilj tega dela je, da prepoznam težave, ki do sedaj še niso bile zaznane, jim svetujem in pišem poročila za organizacijo. Medtem ko sem v popoldanskem času učiteljica angleškega jezika in matematike, kjer otrokom različnih starosti in z različnim predznanjem (saj večina od njih nikoli ni obiskovala osnovne šole) poskušam razložiti učno snov. Individualizacija in diferenciacija »pouka« ima tu res pomembno mesto, saj moram pouk prilagoditi vsakemu posamezniku, ki pride na brezplačne dodatne ure. Vseeno mi je delo olajšano, saj si ga z Nelly nenehno deliva. Tako razdeliva tudi učence, ki imajo znanje od tretjega do osmega razreda osnovne šole, mlajše pa prevzame ena od domačink, saj zaradi najinega pomanjkljivega znanja kiswahilija otroci ne bi odnesli prav veliko.

Moj polno napolnjen urnik se v naslednjih mesecih ne bo veliko spremenil. Upam le, da bom utegnila najti nekaj več časa tudi zase in pisanje bloga, da boste lahko spremljali potek mojega dela tudi v naslednjih mesecih.

Nikin blog lahko spremljate na <http://karibuvafriki.blogspot.com>.

Prostovoljstvo – vrednota in vrlina

V društvu Optimisti Ptuj deluje devetnajst prostovoljk in prostovoljcev, upokojencev. Vsi sodelujemo v projektu Združenja društev upokojencev Slovenije (ZDUS) »Starejši za starejše«, kjer kot prostovoljci obiskujemo vse, ki so starejši od sedemdeset let in živijo doma.

Med nami pa je tudi nekaj prostovoljk in prostovoljcev, ki so že pred vstopom v imenovani projekt obiskovali svoje sosede in jim nudili občasno pomoč. Ena od teh prostovoljk je obiskovala ostarela soseda, zakonca, in jima občasno pomagala pri nakupih. Situacija pa se je spremenila, ko je umrla žena in je sosed ostal sam.

Začel se je vedno bolj zapirati vase, postajal je neurejen, ni se redno prehranjeval in, razen z njo, ni želel imeti stikov z nikomer. Odklanjal je celo sina, ki živi v mestu.

Prostovoljka ga je poskušala vzpodbuditi, da bi začel skrbeti zase. Pristal je, da mu je v približno šeststo metrov oddaljeni gostilni organizirala kosilo in dosegla, da si ga je vsak dan sam prinašal. Tako se mu je urnik popolnoma spremenil, zopet je bil uveden običajni dnevni red. Imel je redna kosila, vsak dan je moral poskrbeti za svojo osebno higieno, se napraviti, da je lahko odšel iz stanovanja. Po kosilu je seveda moral poskrbeti še za posodo. Postajal je nekako boljše razpoložen in zgovoren.

Prostovoljka je obiskala tudi njegovega sina in ga povabila, da bi vsaj začel obiskovati očeta, mu kaj postoril in tako poskrbel za njegovo boljše počutje. V začetku je bilo kar nekaj težav, saj sta se sporekla, kadar je beseda nanesla na odhod v dom upokojencev, kamor sosed ni hotel, dokler je bil še pri močeh. V skupnem razgovoru so le prišli do tega, da možnost namestitve v dom upokojencev obstaja kot zadnja možnost, sicer pa se bodo vsi trije potrudili, da bo ostareli sosed lahko ostal v svojem stanovanju ob pomoči sina in prostovoljke. To je trajalo nekako štiri leta, dokler stari mož ni zbolel in je nazadnje res moral v dom upokojencev, kjer pa je po dveh mesecih umrl ...

O primeru smo se veliko pogovarjali na sestankih prostovoljcev in spremljali razvoj dogodkov. Tako je prostovoljka sproti preverjala svoje odločitve in iskala morebitne nove rešitve.

Verjamem, da bi stotine slovenskih prostovoljcev lahko vsak dan povedalo tako ali podobno zgodbo. Pričujočo zgodbo sem opisala zato, da poskušam spomniti na vso širino in človečnost prostovoljske dejavnosti. Ne gre zgolj za konkretno pomoč v trenutni situaciji, gre za to, da prostovoljec o sočloveku razmišlja, da ga upošteva kot osebo, ki ima pravico do pomoči, ne da bi izgubila svoje človeško dostojanstvo. Ni torej dovolj, da je prostovoljec »dober človek«, ki rad pomaga drugim. Prostovoljec mora znati pomagati, vzpodbuditi mora človeka, da sam išče in predlaga rešitve in oblike pomoči, ki mu ustrezajo. Preverjati mora svoje odločitve in svoja dejanja v odnosu z drugimi prostovoljci in mentorjem. Tako prostovoljec poskrbi tudi zase, za svoje počutje in ob sprotne izobraževanju nadgrajuje svoje izkušnje z znanjem, kar bo njegovo prostovoljsko delo še oplemenitilo.

Ana Ostrman

Izmenjava prostovoljcev v Belgiji

Kot vsako leto, so tudi letos mladi prostovoljci, v starosti med petnajst in dvajset let, odšli na mladinsko izmenjavo v Belgijo, ki jo organizira belgijska organizacija JIZ (Jeugd Internationaal Zemst).

Foto: Arhiv JIZ

Izmenjava v okviru programa »Mladi v akciji«, ki ga financira Evropska unija, je zamišljena tako, da pet prostovoljcev skupaj z vodjo izmenjave odide v Belgijo. Letos je bilo prvič udeleženih deset držav – Slovenija, Poljska, Belgija, Romunija, Danska, Španija, Italija, Estonija, Turčija in Izrael. Prva dva dneva sta zamišljena malo bolj babilonsko, saj raziskujemo Bruselj in druga zanimiva belgijska mesta. Letos smo tako poleg Bruslja s kolesom in metrojem lahko izbirali še med Bruggeom, Ghentom in Mechelenom. Zatem smo odšli na petdnevno kampiranje v Ardene. Kot vsako leto doslej, so se organizatorji zelo potrudili z aktivnostmi, čeprav so nam nekatere od teh pokvarile nevihte. Seveda mladih udeležencev tudi to ni zmotilo ...

Duši Kumer, Slovenska filantropija

Najenostavneje bi bilo, da napišem samo, pojdite pogledat, ker je res nepozabna izkušnja. Naj vam poskusim opisati čarobnost, ki sem jo doživela. Bili smo zares izvrstna skupina, ki se je dobila pred Halo Tivoli v Ljubljani, kjer smo se s kombijem odpravili proti Benetkam na letališče. Mislim,

da smo se ujeli že v kombiju, kjer sem res uživala in se veliko smejala, ampak pravo dogajanje pa se je začelo, ko smo prispeli v Belgijo. Novo okolje, novi ljudje, nova doživetja. Ko smo prispeli v hostel, se mi je življenje obrnilo na glavo za teden dni. Vse je bilo nad pričakovanji, v hostlu je bil pravi najstniški direndaj, mladi so se med sabo spoznavali, veselili, pogovarjali ... Zvečer se je naša internacionalna skupina, ki se je naslednji dan odpravila v Brugge, potepala po mestu in poskusila značilno hitro hrano (ocvrt krompirček, ocvrt piščanec, ocvrta čebula ...). Ta isti večer smo preživeli v mestu in na dvorišču hostla, kjer smo se še naprej spoznavali, poskusili odlično belgijsko pivo, se smejali, igrali igre, igrali na Janov didžiridu ... Naslednji dan smo se po zajtrku odpravili na

Foto: Arhiv JIZ

ogled belgijskih mest, kot sem že prej omenila, sem se odločila za Brugge, ki ga poznamo tudi po imenu Severne Benetke. To ime so mu nadeli povsem upravičeno, saj je mesto božanska točka za zaljubljenca, znano pa je tudi po skritih točkah, kjer si varen pred nadležnimi turisti, velikih trgovinah in odličnih restavracijah. Po ogledu smo se odpeljali nazaj v Bruselj, kjer smo šli v toplice. Zvečer pa je bil zopet posvečen druženju. Naslednje jutro smo se odpravili na glavni del izmenjave, torej taborjenje. Polni pričakovanja smo se odpravili na avtobus, na polovici poti nas je sicer zmedel dež, ampak to nam ni pokvarilo navdušenja. Ko smo prispeli na točko, kjer naj bi se taborilo, smo ugotovili, da bodo naše najbližje sosede kravice. Takoj, ko smo se namestili, smo se pričeli zabavati. Zraven je bil potok,

postavljeno je bilo odbojgarsko igrišče, štiri v vrsto, nogomet in priprave na večerni ogenj pa so zagotovili, da je bilo naše treniranje angleščine in »učenje« drugih jezikov kar se da zabavno. Ob večerih so bile na vrsti predstavitve različnih držav in degustacija njihovih znamenitih jedi, razne igre, posedanje in prepevanje ob ognju ter kakšne norčije. Vsak dan smo po odličnem zajtrku pričeli z različnimi aktivnostmi, kot je rafting, izdelovanje savne, kolesarjenje, plavanje ..., ki smo si jih izbrali prejšnji dan takoj po prav tako odlični večerji. Zbujanje ob sireni in rock glasbi je bilo zabavno, zlasti za Belgijce in Turke, ki so bili pravi zaspanci. V spominu mi je najbolj ostal trenutek, ko so dekleta iz Izraela izvedela, da v bistvu ni tuša, kot so ga navajene doma, in da obstaja tudi stvar, ki se imenuje »wc na štrbunk«, takrat se je po taboru razlegel vrišč, ki je zagotovo razgnal oblake za naslednje dni. Nevede sem se marsikaj naučila tudi o drugih državah, kar mi že zdaj pomaga pri vsakdanjem življenju. Ena izmed zanimivejših iger je bila nošenje žena, ki so nam jo predstavili Estonci. Belgijci pa so se izkazali za zares odlične kuharje, kar je zajtrk, kosilo in večerjo spremenilo v pravi užitek.

Najbolj dragoceno mi je bilo, da sem spoznala, da ni pomembno s katerega konca Evrope si, kateri jezik govoriš, kakšno glasbo poslušáš, ali koliko denarja imaš ... vsi smo ljudje, tako različni in obenem tako enaki.

Najlepše pa je, da smo še zdaj vsi prijatelji. Z nekaterimi se pogovarjam tudi vsak dan. Zares nepozabna izkušnja. Hvala.

Sara B. Prejac

Super je bilo potovati in spoznati vse te mlade nadebudneže. Druženje, spoznavanje različnih držav, kultur, jezika in navsezadnje sklepanje novih prijateljstev širom sveta za celo življenje je bilo nepozabno. Upam, da bomo imeli priložnost vse to še enkrat ponoviti.

Masha Kovačević

»Dobro mi dene, če naredim nekaj koristnega in dobrega za ljudi«

Anico Mikuš Kos, predsednico Slovenske filantropije, sem prvič videla spomladi letos, čeprav mineva že tretje leto, odkar sem prvič prestopila vrata Slovenske filantropije. Ime mi je bilo seveda poznano, saj so ga sodelavci neprestano omenjali v medsebojnih pogovorih, le jaz sem ob tem debelo gledala in se spraševala »Kdo je Anica?«. V glavi sem si jo pričela predstavljati kot strogo avtoriteto, do katere moraš pokazati malce strahospoštovanja ... navsezadnje je le predsednica. Na koncu pa se je izkazala za čudovito sogovornico in prijetno starejšo gospo, ki še vedno aktivno oblikuje prostovoljski svet.

Foto: Arhiv Slovenske filantropije

Katera je bila vaša prva prostovoljska izkušnja? Kdaj ste se spoznali s prostovoljstvom?

Najprej moram povedati, da poleg organiziranega prostovoljstva, o katerem govoriva, obstaja še spontano prostovoljstvo, ki ga je veliko več in je gotovo bolj pomembno po svojih učinkih. Ljudje spontano pomagajo eden drugemu, ne da bi bili kakorkoli organizirani, vodeni, trenirani, brez mentorjev ... To je to socialno tkivo, ki povezuje skupnost in omogoča njeno preživetje. S tem prostovoljstvom sem se srečevala zlasti med drugo svetovno vojno, ko so ljudje pomagali drug drugemu in reševali življenja. Po vojni sem se srečala s prostovoljstvom delovnih brigad. Takrat smo se trudili, da bi obnovili razrušeno državo. Sama sem bila v pionirskih brigadah, kjer mi je bilo zelo lepo. Nabirala sem zdravilne rože, v bližini Ljubljane pa smo krotili reke, da ne bi poplavljalje. Prvič sem se srečala z novodobnim organiziranim prostovoljstvom pred več kot 30 leti v otroški bolnišnici v Londonu, kjer se je zdravil moj sin. Potem sem to novo obliko prostovoljstva prenesla na otroško kliniko, kjer sem tedaj delala. Sodelovalo je kakih 30 študentov medicine, pedagogike in psihologije, pa tudi študentov tehničnih strok, ki so obiskovali otroke s hudimi obolenji. Ko sem bila v 70. letih zaposlena na Inštitutu za sociologijo in filozofijo, smo razvijali prostovoljsko delo študentov v okviru akcijsko-raziskovalnega projekta. Pri tem sta sodelovala tudi Bernard Stritih in Blaž Mesec s Fakultete za socialno delo. Študentje so nudili pomoč otrokom s psihosocialnimi težavami, otrokom z učnimi težavami in bolnim otrokom. Kasneje sem 16 let delala kot direktorica Svetovalnega centra za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani, kjer smo vsako leto sodelovali z od 80 do 100 prostovoljci – študenti in srednješolci. Prostovoljci so poleg psihologa, socialnega delavca ali specialnega pedagoga pomagali obravnavanim otrokom. To je bila zelo dobra oblika povezovanja prostovoljskega dela s strokovno pomočjo otrokom. Prostovoljci so bili dobro pripravljani in podpirani. Vsakih 14 dni so se sestajali s svojo mentorico – socialno delavko, po potrebi s strokovnjakom, ki je obravnaval otroka. Poleg tega pa so bila za prostovoljce organizirana mesečna strokovna predavanja. Tudi danes v svetovalnem centru delajo prostovoljci, le da v manjšem obsegu. Moje naslednje področje delovanja na področju prostovoljsko dela je bilo v okviru Slovenske filantropije. Njeno osnovno poslanstvo in funkcija sta razvijanje in širjenje prostovoljsko dela. Sama tudi veliko naredim kot prostovoljka in verjamem v prostovoljstvo.

Ste vi dali pobudo za ustanovitev Slovenske filantropije?

Trije smo dali pobudo za ustanovitev Slovenske filantropije: Živko Pregl, Janez Hacin in jaz. Gospod Hacin je tudi finančno podprl Slovensko filantropijo, brez česar bi težko začeli.

Kako pa se je ta zgodba začela, od kje ideja za ustanovitev Slovenske filantropije?

Bila je neka čudna koincidenca. Že ko sem delala v svetovalnem centru, sem razmišljala o ustanovitvi nevladne organizacije, katere glavna naloga bi bila razvijanje prostovoljskega dela. Polna energije in novih idej sem se leta 1990 vrnila z Inštituta Johns Hopkins v Ameriki, kjer sem se kot raziskovalka ukvarjala s prostovoljstvom. Čeprav je v času socialistične ureditve veliko organizacij odlično delovalo na prostovoljski »pogon«, kot smo tedaj rekli – denimo Taborniška organizacija, Rdeči križ, Zveza prijateljev mladine in mnoge druge organizacije – se je pojavila potreba po novih oblikah prostovoljstva, kakršne so obstajale v zahodni Evropi in v ZDA. Podobnih misli je bil tudi Živko Pregl. Če se prav spomnim, je Živko Pregl v Naših razgledih prebral moj članek o prostovoljskem delu in me nato obiskal, da bi se pogovorila o tem. Janez Hacin je želel podpreti razvoj civilne družbe v Sloveniji. Tako je nastala leta 1992 Slovenska fundacija, ki se je pozneje preimenovala v Slovensko filantropijo.

Ste se ob ustanovitvi Slovenske filantropije srečevali s kakšnimi ovirami?

Niti ne. Le v začetku so nas pestili finančni problemi, saj takrat še ni bilo razpisov različnih ministrstev, tako da so bile finančne možnosti hudo omejene. Nevladni sektor se je takrat srečeval s številnimi težavami – pomanjkanje finančne in tudi logistične podpore s strani države, splošno pomanjkanje sredstev, potrebnih in za projekte in za infrastrukturo, kadrovske težave. No, to se je potem počasi izboljševalo, čeprav tudi sedaj marsikaj še ni na zadovoljivi ravni ...

Kako pa je takrat država pomagala nevladnemu sektorju, glede na to da razpisov še ni bilo?

Država je podpirala velike in tradicionalne organizacije, v katerih so delovali prostovoljci. Za nove oblike prostovoljstva in nevladne organizacije, ena teh je bila tudi Slovenska filantropija, pa je bilo malo podpore, na primer pozdravni govor predstavnika ministrstva za zdravje na seminarju za prostovoljce v bolnišnicah, ministrstvo za šolstvo je financiralo tiskanje knjige Prostovoljno delo v šolstvu. Takrat je bilo novim nevladnim organizacijam kar težko preživeti. Včasih smo bili tik pred tem, da se ukinemo. Finančna varnost Slovenske filantropije se je izboljšala, ko so prišli v Slovenijo begunci. Slovenska filantropija se je takoj odzvala in pričela nuditi psihosocialno pomoč beguncem, predvsem otrokom v begunskih šolah. Prisotnost beguncev je sprožila nov razmah prostovoljstva v Sloveniji, zlasti prostovoljstva mladih, ki so pomagali beguncem. Slovenska filantropija je postala implementirajoči partner UNHCR (Visokega komisariata Združenih narodov za begunce). Izvajali smo projekte za begunce, ki so bili financirani z denarjem iz tujine, kar nam je pomagalo pri vzdrževanju infrastrukture. Ustanovili smo posebno enoto Slovenske filantropije – Center za psihosocialno pomoč beguncem, ki deluje

še danes. Potem smo ustanovili še eno enoto – Center za promocijo zdravja.

Od kje pa ideja za ustanovitev filantropije? Ste se zgledovali po kakšnem tujem modelu?

Ne, nismo se zgledovali po tujem modelu. Organizacijo projektov, ki so se dogajali v institucijah, izobraževanje in vodenje prostovoljcev, usposabljanje mentorjev prostovoljcev smo prenesli v Slovensko filantropijo. Projekte so vodili strokovnjaki, ki so svoje znanje prenašali na prostovoljce. Pozneje se je dejavnost Slovenske filantropije močno razširila, zlasti v smeri promocije prostovoljstva, mreženja, povezovanja prostovoljskih organizacij, pojavili so se novi projekti, kot je denimo medgeneracijsko prostovoljsko sodelovanje ali prostovoljno delo starejših za starejše.

Veliko ste bili tudi v tujini. Kako bi primerjali prostovoljstvo v drugih državah s prostovoljstvom v Sloveniji. Je Slovenija na tem področju v koraku z Evropo?

Mislím, da je kar v koraku. Manj je pri nas prostovoljstva zaposlenih ljudi in nekaterih oblik, kot sta strokovno prostovoljstvo in korporativno prostovoljstvo.

Torej teh, ki imajo manj časa.

Tako, teh, ki imajo manj časa. V zahodnoevropskih državah in v ZDA je mnogo več takih prostovoljcev. Poleg tega imajo na zahodu več strokovnega prostovoljstva. Denimo, gospa, ki konča svoj delovni staž učiteljice, lahko nadaljuje s svojim strokovnim delom kot prostovoljka, na primer kot učiteljica v bolnišnici. V Sloveniji je teh možnosti manj. Premalo je priložnosti za ljudi, da bi svoje strokovno znanje uporabljali v prostovoljskem delu. Dober primer strokovnega prostovoljstva v Sloveniji je Ambulanta za osebe brez zdravstvenega zavarovanja, v kateri delajo upokojeni zdravniki kot prostovoljci. Takšne oblike prostovoljstva so drugje precej bolj razvite. Slovenija nudi vse premalo možnosti in priložnosti za strokovno prostovoljsko delo upokojencev ali nezaposlenih.

Kako pa mislite, da bi lahko pritegnili te ljudi, da se pridružijo? Ali morda niso dovolj obveščeni?

Mogoče premalo obveščamo. Redki ljudje so dovolj ekspanzivni, da si sami najdejo možnost za prostovoljsko strokovno delo. Ljudje se neradi ponujajo, vrivajo, silijo. Poleg tega je težko vstopiti kot prostovoljec v institucijo, če prostovoljstvo ni organizirano. V današnjem času je poleg spontanega prostovoljskega dela vse bolj potrebno tudi organizirano prostovoljsko delo.

Za nekatere ima vpetost prostovoljskega dela v organizacijsko strukturo lahko tudi malo negativen prizvok, saj si ljudje prostovoljstvo predstavljajo kot nekaj, kar storimo iz čistega srca, brez organizacijskih zoprnij. Vendar je danes tako: če se pojavim na neki šoli in rečem, da znam angleško in francosko in bi želela pomagati otrokom pri učenju jezikov, bodo sumničavi ali vsaj previdni – ali je stara gospa še »v redu«, ali ji lahko zaupamo otroka? Še dosti težje bi bilo, če bi se priglasi kot ponudnik pomoči otrokom na šoli moški. Če pa Slovenska filantropija pokliče na šolo in pove, da imajo staro gospo, ki želi delati kot prostovoljka, je situacija drugačna. To pomeni, da organizacija pozna gospo, ji zaupa, stoji za njo. Več pozornosti bi morali posvetiti strokovnemu prostovoljstvu in se povezati z združenji upokojenih strokovnjakov.

Verjetno je tudi v interesu ljudi, da tudi po upokojitvi še ostanejo aktivni.

Vsekakor. Ne gre le za to, da si upokojena oseba zapolni čas. Pomembno je, da uporablja svoje znanje in izkušnje, da ima občutek, da z njimi koristi drugim, da jo okolje potrebuje.

Mogoče bi strokovnjake lahko povabili v prostovoljstvo že takrat, ko so še zaposleni.

Tudi. Kot sem že prej omenila, je kategorija zaposlenih ljudi pri nas najbolj zanemarjena. So posamezniki, ki delajo, ampak jih je zelo malo. Najbolj razvito je prostovoljsko delo zaposlenih v Ameriki. Tam, kdor da kaj nase, mora delati vsaj nekaj ur v tednu kot prostovoljec, ker to sodi k ugledu. Pri nas prostovoljsko delo le malo pripomore k osebni ugledu.

Zakaj pa mislite, da ta skupina pri nas ni tako aktivna v prostovoljstvu? Mogoče zaradi tega, ker jim zaradi plačanega dela zmanjka časa, nimajo interesa ali pa so o tem premalo obveščeni?

Miselnosti prostovoljskega dela v tej skupini še ni dovolj prisotna. Je pa res, da so danes ljudje hudo obremenjeni na delovnih mestih. Če imajo še majhne otroke, časovno in energetsko komaj preživijo. Obenem pa je premalo vzpodbud, povabil, organiziranih priložnosti, da bi zaposleni ljudje delali tudi kot prostovoljci. Ob tem velja omeniti pri nas še nerazvito področje korporativnega prostovoljstva ali bolj razumljivo povedano – prostovoljstva, ki se razvija v okviru podjetij. Podjetja vzpodbujajo svoje delavce, jim dajejo priložnosti, podpirajo njihovo prostovoljsko delo. Takšno delovanje sodi v krog družbene odgovornosti podjetij do svojega socialnega okolja ...

Kako je s prostovoljstvom v institucijah v Sloveniji?

Prostovoljci so prisotni v šolskih, socialnovarstvenih, zdravstvenih institucijah v Sloveniji. Vendar še vse premalo. Problem je tudi v tem, da imajo mnoge institucije zadržan ali celo odklonilen odnos do prostovoljcev. Institucija je dokaj zaprt sistem. Vsi ljudje v instituciji so na nek način odvisni od nje in omejeni pri izražanju kritik. Vzemimo za primer bolnišnico. Pacienti se ne bodo upali kritizirati, ker so od nje odvisni. Starši otrok, ki se zdravijo, prav tako ne. Zdravniki in sestre, ki so tam zaposleni, so v odnosih mnogoterih vzajemnih odvisnosti. Potem pa pride prostovoljec, ki ni uporabnik, ni izvajalec, ni član sistema. Torej od institucije ni odvisen in je popolnoma svoboden. Opazuje celotno dogajanje in ima svoje kritične pripombe, ki so lahko upravičene, včasih pa tudi neupravičene. To pa je za institucije malo neprijetno, zato se mnoge raje varujejo zunanjih, v odnosu do institucije neodvisnih ljudi. Ob vsem tem je treba povedati, da so se bolnišnice v Sloveniji v velikem številu odprle za prostovoljce. Pri tem se srečujejo s problemom, da jim manjkajo pravne podlage za to delovanje in za organizacijo potrebna (majhna) sredstva, denimo za plačevanje delnega delovnega mesta medicinske sestre, ki bi bila organizatorica in koordinatorica delovanja prostovoljcev v bolnišnici.

Kaj pa vas še vedno žene, da delate na tem področju?

Upokojene gospe čuvajo vnuke, pletejo, obiskujejo tretjo univerzo, jaz pa se ukvarjam s prostovoljstvom. No, tudi jaz včasih, ko pridem na vrsto, čuvam moja vnuka. Na tretjo univerzo pa se bom vsekakor vpisala – ko bom stara in upokojena! Naj najprej omenim egoistične motive, torej – kaj

to meni prinaša. Dobro se mi zdi, da lahko uporabljam svoje strokovno znanje. To mi zapolnjuje čas in življenje. Poleg tega pa mi dobro dene, če naredim nekaj koristnega in dobrega za ljudi. Poleg vsega tega pa tudi verjamem v vrednost, koristnost in dobrino prostovoljstva.

Veliko hodite v države nekdanje Jugoslavije in vzhodne Evrope. Nedavno nazaj ste bili na Kavkazu ...

Slovenija s svojimi izkušnjami lahko veliko pomaga in tudi je pomagala sosednjim državam pa tudi drugim postsocialističnim državam pri razvijanju organiziranega prostovoljskega dela. Slovenski modeli in izkušnje so mnogo bolj uporabni za države nekdanje Jugoslavije in države vzhodne Evrope kot Ameriški ali Zahodno Evropski modeli, ki izhajajo iz drugačnega socialnega tkiva. Mislim, da ima Slovenija kar lepe možnosti, da koristno porabi svoje izkušnje v okviru programov razvojne pomoči manj razvitim državam. Na Kavkazu izvaja Slovenska filantropija projekte razvijanja prostovoljnega dela v treh republikah – Severni Osetiji, Čečeniji in Ingušetiji. Programi so dobro sprejeti in so se ukoreninili. Delam na projektih, od katerih imajo ljudje neposredno in dolgotrajno korist. To niso enkratne konference, ampak nekajletni projekti, kar daje možnost, da se dejavnost usidra in postane trajna.

Koliko časa se pa ukvarjate s pomočjo tem državam?

Začela sem v začetku 90. let. Delala sem z žrtvami Černobila, z begunci iz Hrvaške in BiH v Sloveniji, v času vojne sem bila večkrat v Sarajevu in Mostarju, v času obeh čečenskih vojn na severnem Kavkazu, delala z učitelji šol v Beslanu, tri leta z Iračani, pa tudi v iraškem Kurdistanu, največ pa delam na Zahodnem Balkanu.

Vojno ste potem videli od blizu. Je to v vas povzročilo kakšne spremembe?

Vojno sem izkusila še v svojem otroštvu zelo od blizu. Od leta 1943 sem bila s starši s partizani. Od ljudi na področjih oboroženih konfliktov – vojn ali terorističnih napadov – sem se veliko naučila, predvsem o človeškem dostojanstvu, notranji moči, s katero obvladujejo izgube, travme, doživeto zlo in nepravilnost in pri tem ohranjajo človečnost.

Kako pa gledate na napredek teh držav v tem času? Se je naš model prostovoljstva dobro prijel?

Mislim, da je Slovenija veliko prispevala k razvoju prostovoljstva v Bosni in Hercegovini, na Kosovu, v Srbiji, Makedoniji in Albaniji. Zanimiv je regionalni zahodnobalkanski projekt razvijanja prostovoljskega dela v šolah vseh držav Zahodnega Balkana, ki ga financirajo veleposlaništva ZDA, vodi pa ga Slovenska filantropija v partnerstvu z nevladnimi organizacijami vključenih držav. Razvoj prostovoljstva v teh državah je sestavina razvoja civilne družbe in krepitve solidarnosti. Odgovor na vaše vprašanje je: Slovenija je veliko pomagala, veliko se je prijelo. Vendar prostovoljsko delo je vselej in povsod vtakano v lokalno socialno tkivo in se bo razvijalo glede na lokalne potrebe, možnosti, kulturo. Naše modele prikažemo, analiziramo, nismo v vlogi učiteljev, temveč predvsem v vlogi informatorjev, katalizatorjev in podpornikov razvoja prostovoljstva.

Prostovoljstvo na Švedskem

Prostovoljsko delo je duša švedskega tretjega sektorja. Ekonomska vrednost prostovoljskega dela znaša 4,03 % BDP, kar Švedsko, glede na raziskavo inštituta Johna Hopkinsa, postavlja na drugo mesto med šestintridesetimi državami. Prostovoljci opravijo toliko dela, kot ga opravi 150.000 plačanih delavcev, to je enako 2,5 odstotkom delovne sile na Švedskem. Če bi njihovo delo ovrednotili, bi cena njihovega dela znašala 6.962 milijonov evrov.

Značilnosti prostovoljskega dela na Švedskem

Raziskava, ki jo je CEV izvedel leta 2005, je pokazala, da kar polovica vseh Švedov opravlja prostovoljsko delo. Le še v Združenih državah Amerike, na Norveškem in na Nizozemskem so državljani tako aktivni na tem področju. Na podlagi te raziskave so ustvarili tudi profil prostovoljca. Tipičen Švedski prostovoljec je aktiven moški ali ženska sredi svoje poslovne kariere, izobražen, izhaja iz premožnejšega socialno-ekonomskega okolja. Ima družino in razvejano socialno mrežo. Razloge, zakaj se Švedi podajo v prostovoljstvo, lahko povežemo s tremi dejavniki. Ljudje, ki so aktivni na enem področju, so velikokrat aktivni tudi na ostalih družbenih prizoriščih. Kar pomeni, da se bodo zaposleni ljudje, ki imajo otroke, bolj verjetno odločili za prostovoljsko delo kot ostali. Na odločitve pa vplivajo tudi socialno-ekonomski viri in aktivna državljanska tradicija. Prostovoljsko delo je dodatna aktivnost, ki jo državljani opravljajo poleg plačanega dela, v manjši meri pa se za to dejavnost odločajo pripadniki marginalnih skupin. V tem primeru prostovoljstvo na žalost ne predstavlja možnosti za zmanjševanje razlik in možnosti, da se v družbo vključi tudi ljudi z obrobja. Razlike obstajajo tudi med moškimi in ženskami. Starejše ženske prostovoljsko delujejo predvsem v okviru cerkvenih in religioznih dejavnosti, medtem ko se mlajši moški raje odločajo za šport. Šport je področje, kjer deluje največ švedskih prostovoljcev, in sicer kar dvajset odstotkov. Kot je pokazala CEV-ova raziskava, športni trenerji opravijo stoosemdeset ur prostovoljskega dela letno, kar znese štiri ure tedensko. Slabše pa je prostovoljstvo zastopano na področju zdravstva in socialnega dela. Kljub temu da je prostovoljstvo sestavni del švedske družbe, nimajo nobenega zakona, ki bi neposredno opredelil pravice in dolžnosti prostovoljca. Zakon o zavarovanju brezposelnih oseb navaja, da lahko brezposelna oseba zaradi opravljanja prostovoljskega dela izgubi socialno podporo. S tem želijo doseči, da bi bili brezposelni v vsakem trenutku na voljo za vstop na trg dela.

Razvoj prostovoljstva in prostovoljskih organizacij

Prostovoljstvo na Švedskem se je začelo razvijati znotraj množičnih gibanj v začetku prejšnjega stoletja, ki so pomembna tudi za razvoj socialne države in države blaginje. Prostovoljci znotraj teh gibanj so bili obenem tudi njegovi člani. Popularnost in lojalnost do gibanj je dolgo časa zaviralo nastanek klasičnih prostovoljskih organizacij, ki so značilne za ostalo Zahodno Evropo. Prvi regionalni prostovoljski centri so se tako na Švedskem pojavili šele pred šestnajstimi leti. Svoja vrata je prvi center odprl leta 1993 v občini Haga. Ustanovljen je bil po norveškem vzoru, ki je takrat že imela razvejano mrežo takih centrov. Do leta 2005 se je število centrov povečalo na devetinšestdeset. Vendar pa obstajajo velike regionalne razlike, saj ima Götaland na jugu Švedske kar osemintrideset takih centrov, medtem ko jih ima Norrland na severu le pet. Na ustanovitev nacionalne prostovoljske agencije Volontärbyrån pa so čakali do leta 2002. Volontärbyrån je nastala kot pilotni projekt pod okriljem Foruma za prostovoljsko socialno delo (Forum for Voluntary Social Work). Agencija povezuje posameznike (prostovoljce) z organizacijami, ki iščejo prostovoljce, in ne direktno s posamezniki, ki potrebujejo pomoč, kot to počnejo regionalni centri. Na spletni strani agencije www.volontarbyran.org si lahko posameznik izbere prostovoljsko delo, ki ga zanima. V iskalnik navede kakšno delo in področje ga zanimata, koliko ur tedensko želi nameniti prostovoljstvu, v kateri občini ... Program nato izmed 777 organizacij poišče dela, ki ustrezajo uporabniku portala.

Vir: VITA evrope, CEV, ERNOPEU
Andreja Svete

Mednarodni delovni tabori

Izbirate lahko med različnimi delovnimi tabori na Švedskem. Tu najdete informacije o tem, kako se prijaviti, preverite seznam taborov, ki so na voljo, in preberete zanimive informacije o dejavnostih prostovoljcev. <http://tal.se/www>

Organizacija Manniskohjälp

Ta organizacija prireja prostovoljno delo v tujini ali na Švedskem. Tu najdete kontaktne informacije in preberete, kakšne ideje imajo drugi. <http://www.manniskohjalp.se/en>

Mreženje malih sivih celic

REŠETO

V vsaki vrstici in stolpcu se skriva po en pojem, ki se opisuje s pridevnikom BELA. Prečrtajte ali obkrožite vseh štiriindvajset pojmov, katerih črke so podane v pravilnem zaporedju, le da so vmes podane tudi druge črke. Ko boste prečrtali vse črke vam bo v vsakem stolpcu in vrstici ostala po ena neprečrtana črka. Te črke, brane od zgoraj navzdol, dajo končno rešitev, polni naziv živali, ki se tudi opisuje z bela in predstavlja simbol Prekmurja.

M	P	A	S	G	B	A	O	J	K	G	A
O	B	Ž	L	E	E	K	K	S	M	A	C
C	A	E	R	O	K	R	L	E	R	L	V
M	L	E	A	Č	I	I	C	A	A	A	E
T	Š	R	D	R	N	A	J	A	A	V	A
S	A	T	L	I	A	T	M	I	N	V	A
P	V	N	N	O	S	J	D	O	V	Č	O
S	N	T	O	C	T	I	E	R	E	N	A
E	L	E	V	I	R	N	J	L	L	K	A
Č	K	G	Š	A	R	L	L	D	J	A	S
J	M	A	S	O	A	N	K	B	A	A	T
K	A	A	A	A	V	A	A	A	A	A	A

CERKEV (kraj pri Šentjerneju)
CESTA (apnenčeva cesta),
GARDA (medvojna organizacija), **GLAVA** (planina nad Bohinjem), **GORICA** (naselje ob Sotli), **ISTRA** (del Istre, Čičarija), **KAVA** (mlečna pijača), **KRAJINA** (pokrajina), **LEVINJA** (roman Henninga Mankella), **MAČICA** zbirka Daneta Zajca), **MASAJKA** (roman Corinne Hoffmann), **MOKA** (surovina za kruh), **MRAVLJA** (termit), **NOŠA** (noša iz lanenega blaga), **OBLEKA** (film Lazarja Ristovskega), **OMELA** (zdravilna rastlina), **PALANKA** (mesto v Vojvodini), **PEČ** (vrh v Julijcih), **SLATINA** (kraj pri Sofiji), **SOLBA** (greben v Roški dolini, Weisse Sulm), **STENA** (vrh nad Ribnico), **TRDNJAVA** (roman Orhana Pamuka), **VODA** (kraj pri Loškem potoku), **ŽENA** (ljudski lik)

IZPOLNJEVANKA

Od leve proti desni vpišite v lik besede z naslednjimi vpisi. V označenih poljih dobite naslov revije, ki jo držite v rokah.

1. začetni del skoka
2. spregatev
3. živo bitje z znaki mutacije
4. slovenski pravnik (Ljubo)
5. teta, botra
avtorica **Jožica Naveršnik**

1					
2					
3					
4					
5					

pod vodstvom mentorja Štefana Markoviča.

Ne zamudite!

9. Festival za tretje življenjsko obdobje

Letošnji Festival za tretje življenjsko obdobje, ki bo potekal med 30. septembrom in 2. oktobrom, daje poudarek sožitju generacij. Na razstavnem prostoru se bodo predstavila različna podjetja, organizacije in ustanove, ki pomagajo skrbeti za lepo, zadovoljno in udobno starost. Dvorane bodo zapolnili z zanimivimi predavanji, ustvarjalnimi delavnicami in polemičnimi okroglimi mizami. Vse to bo povezoval pester in kakovosten kulturni program na odprtem odru, vsak dan festivala pa se bodo odvijali tudi posebni kulturni dogodki.

10. Študentska arena

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani bo med 13. in 15. oktobrom 2009 že desetič zapored potekala Študentska arena, največja izobraževalno-sejemska prireditev za mlade. Dijaki in študenti bodo imeli na voljo pester izbor predavanj in drugih izobraževalnih dogodkov. Na stojnicah pa se bodo tako kot vsako leto predstavile tudi številne nevladne organizacije, ki nudijo pester izbor prostovoljskih del tako doma kot v tujini.

10 let programa Človek za druge

V četrtek, 8. oktobra 2009, vabljeni na praznovanje 10. obletnice programa prostovoljskega dela Človek za druge, ki bo potekalo v prostorih Duhovnega središča sv. Jožefa v Ljubljani na Poljanah. Praznovanje se bo začelo ob 20. uri s predstavitev zgodovine programa in nato nadaljevalo v sproščenem in družabnem vzdušju.

Vabimo prostovoljce ...

Društvo za preventivno delo

Društvo za preventivno delo organizira usposabljanja za nove prostovoljce, ki bodo potekala v Ljubljani med 9. in 15. oktobrom in na Ptujju med 23. in 29. oktobrom. Usposobljeni prostovoljci bodo izvajali program »Mladinske delavnice« v Ljubljani, Mariboru, Celju, Velenju, Slovenski Bistrici, Ajdovščini, Laškem, Kopru in na Ptujju. Razgovor s kandidati bo potekal 26. 5. ob 16. uri na Tržaški 2. Za več informacij obiščite internetno stran www.drustvo-dpd.si ali pokličite 01 426 13 89.

AI Slovenije

V Amnesty International Slovenije vabijo k sodelovanju nove prostovoljke in prostovoljce, za katere od 23. do 25. oktobra 2009 v Rakovem Škocjanu pripravljajo uvodno usposabljanje. Prijavite se lahko do vključno 9. oktobra 2009! Načini delovanja prostovoljk in prostovoljcev so lobiranje, učenje človekovih pravic in aktivizem na različnih vsebinskih področjih. Konkretni pogoje za prijavo na vsako od teh posameznih področij najdete na www.amnesty.si/prostovoljci2009. Za več informacij pa pišite na amnesty@amnesty.si ali pokličite 01 426 93 77.

Infopeka

Vse, ki se želijo pridružiti prostovoljskemu timu v Mladinskem informacijsko-svetovalnem centru INFOPEKA, ki deluje pod okriljem zavoda Pekarna – magdalenske mreže, vabimo na informativno srečanje nove skupine organiziranega in vodenega prostovoljskega dela mladih za mlade. Srečanje bo v ponedeljek, 12. oktobra 2009, ob 17:00 v prostorih MISC INFOPEKA. Za več informacij obiščite www.infopeka.org, pokličite 02 300 68 50, 041 481 246 ali pišite na infopeka@infopeka.org.